Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi

wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1896. Wydano i rozesłano dnia 5. Maja 1896. **Część VI.**

Nr. 20.

Rozporządzenie

c. k. Namiestnictwa z dnia 17. Kwietnia 1896, L. 28.059, o przymusowem tępieniu myszy polnych.

Na podstawie wydanego przez c. k. Ministerstwo rolnictwa w porozumieniu z c. k. Ministerstwem spraw wewnętrznych i c. k. Ministerstwem handlu reskryptu z dnia 30. Grudnia 1891, L. 18.781, wydaje c. k. Namiestnictwo po wysłuchaniu Wydziału krajowego z uwagi na spustoszenia, jakie wyrządzają myszy polne, następujące rozporządzenie:

§. 1.

Jeżeli w obrębie gminy pojawią się myszy polne wyrządzając spustoszenia, lub jeżeli zachodzi obawa pojawienia się myszy polnych i wyrządzenia przez nie spustoszeń, ma naczelnik gminy na podstawie uchwały Rady gminnej, którą winien spowodować, — nakazać zapomocą obwieszczenia, które ma być ogłoszone w sposób na miejscu używany, posiadaczom, użytkującym i dzierżawcom gruntów, aby w ciągu oznaczyć się mającego, jednak 8 dni nieprzekraczającego terminu, zastosowali na swoich gruntach przepisane w obwieszczeniu środki tępienia myszy polnych, — w przeciwnym bowiem razie po bezskutecznym upływie tego terminu, zastosowane będą przepisane środki przez naczelnika gminy na koszt ociągających się, którzy nadto ukarani zostaną grzywną w kwocie 10 zł., a w razie niemożności zapłacenia, karą aresztu 48 godzinnego.

Odwołanie się przeciw temu nakazowi naczelnika gminy nie ma skutku odraczającego.

§. 2.

Taksamo przełożony względnie właściciel obszaru dworskiego w razie, jeżeli w obrębie obszaru dworskiego pojawią się myszy polne wyrządzając spustoszenie, lub jeżeli można obawiać się pojawienia myszy polnych i wyrządzenia przez nie spustoszeń, obowiązany jest natychmiast, a najdalej w ciągu 8 dni zastosować na gruntach obszaru dworskiego środki tępienia myszy, wskazane w pouczeniu wydanem przy tem rozporządzeniu, w przeciwnym bowiem razie, po bezskutecznym upływie tego terminu, c. k. Starostwo zarządzi zastosowanie tych środków na jego koszt, a nadto ulegnie on karze w myśl rozp. minist. z 30. Września 1857. Dz. p. p. Nr. 198.

§. 3.

Tak naczelnik gminy jak i przełożony względnie właściciel obszaru dworskiego obowiązani są, skoro zajdzie potrzeba przystąpienia do tępienia myszy na gruntach gminnych lub obszaru dworskiego, zawiadomić o tem natychmiast c. k. Starostwo.

C. k. Starostwo wyda wtedy polecenie do przełożonego obszaru dworskiego względnie do Zwierzchności gminnej, aby równocześnie z czynnością tępienia myszy na gruntach gminnych, przystąpiono do tępienia myszy na gruntach obszaru dworskiego lub odwrotnie.

C. k. Starostwo wyda takie polecenia do przełożonego obszaru dworskiego i do Zwierzchności gminnej, jeżeli w jakikolwiek inny sposób dowie się o pojawieniu się myszy polnych i wyrządzeniu przez nie szkód.

§. 4.

W obwieszczeniu, które ma być wydanem przez naczelnika gminy w myśl §. 1. tego rozporządzenia, mają być szczegółowo określone obowiązki, jakie ciężą na właścicielu gruntu w myśl pouczenia, które zostanie wydane przez c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym, oraz mają być w niem wskazane środki tępienia myszy polnych, które będą przepisane w tem pouczeniu.

§. 5.

Co do tych gruntów, które należą do dobra gminnego lub do majątku gminnego, ma naczelnik gminy zarządzić bezpośrednio wykonanie nakazanych środków.

Co do tych gruntów, które tworzą dobro publiczne, obowiązane są do przeprowadzenia nakazanych środków te organa, które są powołane do zarządu dobra publicznego.

§. 6.

O ileby osoby zobowiązane do tego, zaniedbały przeprowadzenia nakazanych środków w ciągu ustanowionego terminu, albo środki te zastosowały w niewłaściwy sposób, ma naczelnik gminy bez żadnej zwłoki zarządzić co potrzeba celem wykonania tych środków na koszt ociągających się, a przeciw winnym wdrożyć postępowanie karne według postanowień ustawy gminnej.

W razie takiego zaniedbania ze strony przełożonego lub właściciela obszaru dworskiego, zarządzi co potrzeba bez żadnej zwłoki c. k. Starostwo celem wykonania tych środków na koszt przełożonego lub właściciela obszaru dworskiego, a winnego pociągnie do odpowiedzialności w myśl rozporządzenia minist. z 30. Września 1857, Dz. p. p. Nr. 198.

§. 7.

Jeżeli naczelnik gminy pomimo pojawienia się już, albo zachodzącej obawy pojawienia się myszy polnych i wyrządzenia przez nie spustoszenia, zaniedba zwołać Radę gminną dla uchwalenia nakazu tępienia myszy w myśl §. 1. tego rozporządzenia, albo jeżeli zwołana przez naczelnika gminy Rada gminna będzie się wzbraniać powziąć taką uchwałę, ma polityczna Władza powiatowa z urzędu zarządzić przeprowadzenie środków tępienia myszy na koszt i niebezpieczeństwo gminy.

§. 8.

W razie, jeżeliby w pouczeniu, o którem mowa w §. 4. tego rozporządzenia, zostało przepisane użycie materyi trujących do tępienia myszy polnych, ma naczelnik gminy na koszt gminy, względnie przełożony lub właściciel obszaru dworskiego na koszt obszaru dworskiego nabyć na podstawie pozwolenia do poboru, o które należy się postarać w myśl rozp. minist. z 21. Kwietnia 1876, Dz. p. p. Nr. 60 odnośne materye trujące w ilości potrzebnej przypuszczalnie dla obszaru gminy względnie dla obszaru dworskiego.

Na żądanie gmin lub obszarów dworskich c. k. Starostwo ma sprowadzić z urzędu w potrzebnej ilości dozwolone w pouczeniu środki do tępienia myszy polnych i rozdzielić je w miarę potrzeby pomiędzy naczelników gmin i przełożonych względnie właścicieli obszarów dworskich miejscowości dotkniętych klęską za zwrotem kosztów nabycia i sprowadzenia, — z zachowaniem przepisanych ostrożności, o ileby te środki zawierały materye trujące.

Naczelnik gminy jest uprawniony wydzielić osobom, które są obowiązane przeprowadzić przepisane zarządzenia do tępienia myszy polnych, potrzebną dla ich gruntów ilość materyi zakaźnych lub trujących za zwrotem kosztów.

Taksamo przełożony lub właściciel obszaru dworskiego jest uprawniony

wydzielić stałym lub czasowym mieszkańcom obszaru dworskiego, jeżeli z tytułu używania gruntów w obrębie obszaru dworskiego, mogą być zobowiązani do przeprowadzenia przepisanych zarządzeń do tępienia myszy polnych, potrzebną dla używanych przez nich gruntów ilość materyi zakaźnych lub trujących za zwrotem kosztów.

Na podstawie postanowień §§. 4. i 10. rozp. minist. z 21. Kwietnia 1876, Dz. p. p. Nr. 60, jest naczelnik gminy względnie przełożony lub właściciel obszaru dworskiego odpowiedzialny za nieszkodliwe przechowanie nabytych przez niego lub dostarczonych mu materyi trujących i za niedopuszczenie do żadnego nadużycia z temi materyami, nie mniej za pewność tych osób, którym wydaje truciznę do tępienia myszy polnych.

Naczelnik gminy, względnie przełożony lub właściciel obszaru dworskiego ma prowadzić zapiski, w których ma wykazywać te osoby, którym wydano materye trujące i w jakiej ilości.

Sanguszko w. r.

Nr. 21.

O b w i e s z c z e n i e

c. k. Namiestnictwa we Lwowie z dnia 17. Kwietnia 1896, L. 28.059, którem wydaje się w porozumieniu z Wydziałem krajowym pouczenie o postępowaniu, jakie należy zastosować przy tępieniu myszy polnych.

Ponieważ wyłapywanie i zabijanie myszy polnych w czasie gdy się pojawiają w wielkich gromadach, okazuje się przeważnie bezskutecznem, należy w wypadkach przewidzianych w §§. 1. i 2. rozporządzenia z dnia 17. Kwietnia 1896, L. 28.059, (Dz. u. kr. Nr. 20.) użyć do tępienia myszy polnych:

a) zarazku tyfusowego na myszy Dr. Löfflera, tak zwanego „Baccillus typhi murium“, albo

b) trucizny fosforowej w formie trzyprocentowej pasty lub takichże pigułek fosforowych.

Sposób użycia zarazku Dr. Löfflera.

Zarazek tyfusowy Löfflera według poczynionych doświadczeń zabija tylko myszy, nie zagrażając ani zdrowiu ludzi ani zdrowiu domowych lub pożytecznych zwierząt. Zarazek tyfusowy tępiący myszy polne działa na nie zabójczo w ten sposób, że każda mysz, która go z przynętą zjadła, zaczyna po upływie 4 do 8 dni chorować, a do 14 dni ginie.

Zarazek ten działa najsilniej nierozcieńczony, a w miarę rozcieńczenia, siła jego słabnie.

Zarazku Löfflera należy natychmiast użyć po otrzymaniu go, ponieważ ulega on w najwyższym stopniu szybkiemu zepsuciu.

Przygotowanie przynęty z zarazkiem i rozkładanie tejże w polu, wykonują się w następujący sposób:

Zawartość jednej flaszeczki zarazku miesza się w czystem naczyniu z jednem litrem (kwartą) wody letniej, poprzednio przegotowanej, ostudzonej i osolonej jedną łyżeczką soli kuchennej.

Po dokładnem zmięszaniu płynu zakaźnego z wodą osoloną i wypłukaniu w niej flaszeczki, wrzuca się pewną ilość kawałeczków chleba czerstwego, najlepiej białego, w każdym razie niekwaśnego, pokrajanego w kostki wielkości orzecha laskowego, które, skoro dobrze nasiąkną, wyjmuje się i wkłada do osobnych naczyń czystych, a na ich miejsce wrzuca się dalsze kawałeczki chleba aż do zupełnego zużycia płynu; pozostałością wraz z nagromadzonemi okruszynami chleba oblewa się namoczone kostki i wynosi w pole. Litrem płynu można napoić około 1000 kawałeczków chleba.

Odpowiednio do rozmiarów pola, na którem ma być przeprowadzone tępienie myszy, należy przygotować odpowiednią ilość przynęty, w powyższy sposób przyrządzonej. Flaszeczka zarazku w ten sposób rozcieńczona, wystarcza mniej więcej na 1 morg pola.

Tak przygotowaną przynętę wrzuca się w polu w każdą norę po jednym, a w nory silniej uczęszczane po kilka kawałków.

Flaszeczki z zarazkiem oraz przygotowaną przynętę należy ochraniać przed światłem słonecznem, zakażanie przeto powinno się odbywać najlepiej wieczorem, jednak w dniu pogodnym. Cała ilość przynęty musi być rozłożoną tego samego dnia, w którym przygotowaną została, gdyż pozostawiona do dnia następnego, traci swą skuteczność. Należy przeto każdego dnia przygotować tylko taką ilość, jaką robotnicy do tego przeznaczeni, w jednym dniu w polu rozłożyć zdołają.

Po upływie 4 — 8 dni zaczynają myszy chorować i ginąć, o czem się po 14. dniach można przekonać przez zadeptanie nor, lub, gdy to wskazane przez zaoranie względnie zabronowanie zakażonego gruntu. Z tego powodu zaleca się przeprowadzić zakażenie myszy na dwa lub trzy tygodnie przed wymienionymi robotami w polu.

W razie gdyby myszy świeże nory wygrzebały, co się zdarza częściej w lecie w okresie rozmnażania się, należy powtórzyć tępienie w sposób wyżej opisany.

Zarazku tyfusowego Löfflera można nabyć w pracowni bakteryologicznej profesora Dr. J. Szpilmanna w c. k. Szkole weterynaryi we Lwowie (obecnie po cenie 25 ct. za 40 grm. flaszeczkę bez opakowania i przesyłki), albo też w założonem przez c. k. Ministerstwo rolnictwa bakteryologicznem laboratoryum

przy c. i k. wojskowym instytucie weterynarskim w Wiedniu (obecnie za cenę 50 ct. za jedną kulturę [porcyę]). Cena zarazku z obydwu tych laboratoryów zniżoną została na 20 ct. za flaszeczkę względnie porcyę dla korporacyi rolniczych i dla gmin, jeżeli przy zamówieniu wykażą się jednocześnie certyfikatem politycznej Władzy powiatowej.

O zamiarze użycia zarazku Dr. Löfflera do tępienia myszy należy zawiadomić c. k. Starostwo, które będzie wykonywać kontrolę nad użyciem tego środka.

Każda poszczególna gmina lub obszar dworski, jak też łącznie więcej gmin i obszarów dworskich, mogą się odnieść do właściwego c. k. Starostwa z prośbą o sprowadzenie na ich rachunek potrzebnej ilości zarazku tyfusowego.

Ten sposób postępowania zaleca się ze względów praktycznych celem zapewnienia przygotowania pewnej ilości przynęty.

Kto chce sprowadzać zarazek mysi Löfflera z zagranicy, musi postarać się o osobne pozwolenie władzy politycznej I. instancyi po myśli rozporządzenia ministeryalnego z dnia 13. Lipca 1895, Dz. p. p. Nr. 121.

Sposób użycia trucizny fosforowej.

Fosforu jako trucizny na myszy należy używać w formie określonej wyżej pasty lub pigułek w połączeniu z pokrajanymi w kostkę kawałkami buraków, marchwi, kartofli, owoców, suszonych owoców i t. p.

Kostki te należy dobrze pomięszać z pastą tak, aby były powleczone warstwą tej pasty. Zakładać je należy w nory i przechody mysie, podobnie jak zarazek tyfusowy, przyczem przy zakładaniu ich szczególniej na miedzach i szkarpach należy baczyć na to, aby ile możności zapobiedz wyjedzeniu ich przez zwierzynę albo inne pożyteczne zwierzęta.

Właściciele gruntu, osoby użytkujące z gruntu lub dzierżawcy względnie ich pełnomocnicy winni zakładać truciznę fosforową osobiście, albo polecić tę czynność zaufania godnym osobom pod swoim dozorem.

Na żądanie gmin lub obszarów dworskich będzie c. k. Starostwo sprowadzać potrzebną każdym razem ilość trucizny fosforowej za zwrotem kosztów nabycia i sprowadzenia; o ileby zaś kto chciał sam zaopatrzyć się w tę truciznę, może ją nabyć w aptekach upoważnionych do sprzedawania trucizny jedynie na podstawie wydanego przez c. k. Starostwo upoważnienia, o które należy się postarać w myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 21. Kwietnia 1876, Dz. p. p. Nr. 60.

Trucizna ta może być wydaną tylko w naczyniach zamkniętych, opatrzonych wyraźnym napisem „Trucizna na myszy“ naczelnikom gminy i przełożonym lub właścicielom obszaru dworskiego, albo zaufania godnym uprawnionym do tego osobom prywatnym.

Truciznę tę należy przechowywać w skrzynce dającej się zamykać i oddzielnie od innych zapasów.

Przyrządów użytych przy rozdzielaniu tej trucizny stronom i zakładaniu jej na polu, nie wolno używać do innych celów.

Przepis ten obowiązuje także inne osoby odbierające tę truciznę, które mają ją również przechowywać w dobrze zamkniętych naczyniach w miejscu pewnem i niedostępnem dla dzieci, i w którem nie znajdują się zapasy żywności.

Naczelnik gminy i przełożony lub właściciel obszaru dworskiego winni prowadzić zapiski co do ilości trucizny fosforowej, wydanej poszczególnym osobom.

Osobom zatrudnionym przy rozdzielaniu i zakładaniu trucizny fosforowej, nie wolno w czasie wykonywania tej czynności spożywać żadnych pokarmów. Mają one starannie na to uważać, aby ręce i palce były całkiem wolne od wszelkich okaleczeń; po ukończeniu zaś tej czynności, a w każdym razie przed jedzeniem mają umyć porządnie ręce mydłem, wodą i szczotką, a usta wypłukać świeżą wodą.

Nie użytą resztę trucizny należy zawsze natychmiast zakopać, gdyż i bez tego trucizna fosforowa traci swoją skuteczność przy dłuższem przechowaniu.

W końcu zwraca się uwagę na postanowienia §§. 10., 12., 13. i 14. rozporządzenia ministeryalnego z dnia 21. Kwietnia 1876, Dz. pr. p. Nr. 60. co do wydawania i obchodzenia się z trucizną.

Przepisy ogólne.

Najodpowiedniejszą porą do tępienia myszy polnych jest wiosna i jesień, kiedy to nory są widoczne, łatwo przystępne tak, że zakładanie przynęt można przeprowadzić bez szkody w ziemiopłodach.

Przynęty należy zakładać jednocześnie w obrębie całej gminy wraz z obszarem dworskim, nawidzonych myszami, ponieważ w razie przeciwnym środek ten nie odniesie dostatecznego skutku.

Zakładanie przynęt należy według potrzeby powtarzać kilka razy w odstępach czasu dwóch do trzech tygodni.

Dla wzmocnienia skuteczności tępienia myszy polnych, zaleca się obok użycia przynęt, wyłapywać je w łapki, rowy, dołki i t. p.

W każdym razie należy otaczać rowami szopy polne i sterty zboża, w których myszy szczególnie lubią przebywać, a myszy, które wpadły do tego rowu, codziennie, kilka razy na dzień wytępiać.

Te rowy muszą być co najmniej 0·30 m. szerokie, i 0·50 m. głębokie, o ścianach zupełnie prostopadłych, a na spodzie tych rowów należy co dziesięć metrów wybrać dołki o głębokości dalszych 0·30 m.

Sanguszko w. r.

Nr. 22.

Rozporządzenie

Wydziału krajowego Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem z dnia 3. Kwietnia 1896, L. 20.932, wydane w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem we Lwowie, w przedmiocie zezwolenia gminie Knihinin wieś na pobór 100% dodatku konsumcyjnego od mięsa i wina.

Na mocy ustawy z dnia 18. Marca 1888, Dz. u. kr. Nr. 36, Wydział krajowy Król. Galicyi i Lodomeryi z W. Księstw. Krakowskiem zezwala za zgodą c. k. Namiestnictwa we Lwowie gminie Knihinin wieś na pobór dodatku do podatku konsumcyjnego od mięsa i wina w wysokości 100% na przeciąg pięciu lat, od r. 1896 do końca Grudnia 1900, z tem jednak zastrzeżeniem, że gminie Knihinin wieś nie wolno żądać dodatkowego uiszczenia rzeczonego dodatku, za czas ubiegły przed ogłoszeniem niniejszego zezwolenia.

Lwów, dnia 3. Kwietnia 1896.

Marszałek krajowy:
Stanisław Badeni w. r.

Członek Wydziału krajowego:
Dr. Józef Wereszczyński w. r.